

TIL GRØNLANDSKE OVERSÆTTERE OG TOLKE

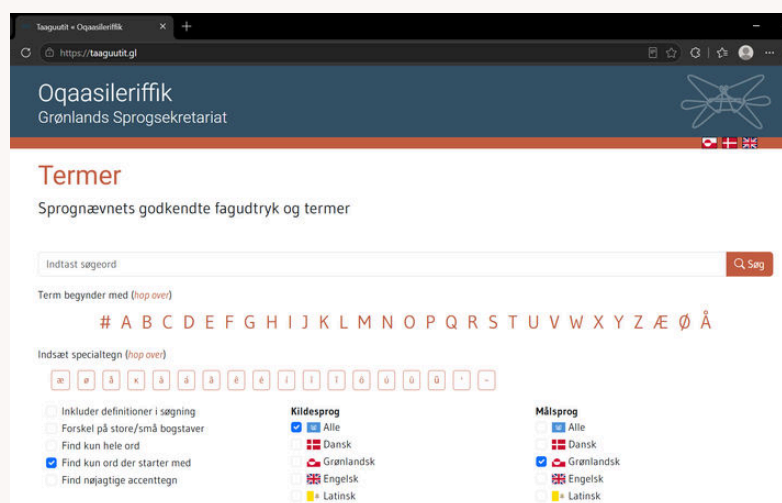
Nyhedsbrev

I dette nyhedsbrev sætter vi fokus på:

- Taaguutit - hvor finder du grønlandske fagudtryk?
- Kan en computer lære at oversætte grønlandsk?
- Hvor kommer det grønlandske termer fra?
- Når der ikke findes en term – hvad gør tolken så?
- Månedens term
- Weekendkursus 20.-22. november 2026
- Humorboksen

TAAGUUTIT- FIND GRØNLANDSKE FAGUDTRYK

Som tolk eller oversætter kan man ofte støde på fagudtryk, hvor det kan være svært at finde den rette grønlandske betegnelse.

På Oqaasileriffiks hjemmeside findes Taaguutit, som er en termbank med fagudtryk og termer, der er godkendt af Oqaasiliortut (Grønlands Sprognævn).

Her kan man blandt andet søge efter danske og grønlandske termer inden for forskellige fagområder. Det kan være et nyttigt redskab, når man arbejder med eksempelvis sundhed, jura, offentlig forvaltning, socialområdet, økonomi eller andre faglige emner.

Find Taaguutit her:

Taaguutit – Oqaasileriffik

<https://taaguutit.gl/>

Oqaasileriffik har desuden lavet en vejledningsvideo, som viser, hvordan man bruger termbanken og søger efter termer.

Se vejledningsvideoen her:

Taaguutaasivik pillugu ilitersuut – YouTube

<https://www.youtube.com/watch?v=fAgp4FHvYro>

Vi anbefaler vores tolke og oversættere at gøre brug af Taaguutit som et opslagsværktøj i det daglige arbejde, særligt når man møder nye eller mere specialiserede fagudtryk.

KAN EN COMPUTER LÆRE AT OVERSÆTTE GRØNLANDSK?

Maskinoversættelse er i dag blevet en naturlig del af hverdagen for mange mennesker. Tekster kan på få sekunder oversættes mellem dansk, engelsk, tysk og en lang række andre sprog. Men når det gælder grønlandsk, er opgaven langt mere kompliceret.

Det skyldes ikke, at grønlandsk ikke kan oversættes automatisk. Det skyldes først og fremmest, at sprogets opbygning stiller helt andre krav til teknologien.

Allerede i 2021 beskrev sprogforsker Per Langgård fra Oqaasileriffik nogle af de udfordringer, der opstår, når man forsøger at udvikle maskinoversættelse til grønlandsk. Problemstillingen er stadig interessant i dag – ikke mindst for tolke og oversættere.

Ét grønlandsk ord kan rumme en hel sætning

Grønlandsk er et polysyntetisk sprog. Det betyder blandt andet, at et enkelt ord kan bygges op af en stamme og en lang række endelser og tilføjelser.

Hvor dansk ofte fordeler information over flere forskellige ord, kan meget af den samme information være samlet i ét grønlandsk ord.

For et menneske, der behersker sproget, er sammenhængen naturlig. For et computerprogram er opgaven vanskeligere. Programmet skal kunne identificere ordets forskellige dele og forstå, hvilken funktion de har i den konkrete sammenhæng.

Det betyder også, at et system ikke nødvendigvis kan arbejde ud fra princippet om, at ét dansk ord svarer til ét grønlandsk ord.

Hvorfor er maskinoversættelse alligevel vigtig?

Selv om grønlandsk er kompliceret at håndtere teknologisk, er udviklingen af digitale sprogværktøjer vigtig.

Samtidig er udviklingen af grønlandske sprogteknologiske værktøjer vigtig. En stadig større del af vores arbejde og kommunikation foregår digitalt, og mange programmer bliver først udviklet til store sprog som engelsk og dansk. Hvis grønlandsk skal have en naturlig plads i den digitale verden, er der derfor behov for værktøjer, der også kan håndtere grønlandsk.

Maskinen erstatter ikke nødvendigvis oversætteren

For tolke og oversættere er udviklingen særlig interessant.

Maskinoversættelse kan være et nyttigt værktøj til eksempelvis første udkast, terminologisøgning eller forståelse af tekstens overordnede indhold. Men især mellem dansk og grønlandsk er menneskelig vurdering fortsat afgørende.

En oversætter skal blandt andet kunne vurdere:

- hvilken betydning der er den rigtige i sammenhængen
- hvilken terminologi der passer til fagområdet
- om teksten lyder naturligt på grønlandsk
- om tonen passer til modtageren
- om kulturelle og sproglige nuancer er bevaret.

Det samme gælder naturligvis endnu tydeligere ved tolkning, hvor betydningen skal forstås og formidles næsten øjeblikkeligt.

Hvordan kan grønlandske tolke bruge AI ?

AI kan være et nyttigt redskab for grønlandske tolke, især når man forbereder sig til en opgave. Det kan for eksempel bruges til at få forklaret svære danske begreber, undersøge et emne eller få forslag til, hvordan et fagudtryk kan forstås og formidles.

Man skal dog være forsigtig med at bruge AI som facit, især når det gælder grønlandske fagtermer. AI kan stadig lave fejl, foreslå ord, der ikke bruges naturligt, eller vælge en betydning, som ikke passer til den konkrete sammenhæng. Derfor bør fagudtryk altid kontrolleres i troværdige kilder som ordbøger, terminologiske databaser og andre officielle sproglige ressourcer.

AI kan altså være en god sparringspartner i forberedelsen – men den faglige og sproglige vurdering skal stadig foretages af tolken selv.

Kilde og inspiration: Per Langgård, artikel om Nutserut, Oqaasileriffiks nyhedsbrev, maj 2021.

Hvor kommer det grønlandske termer fra?

Hvad gør man, når et nyt fagligt begreb skal have et navn på grønlandsk? Det er ikke altid så enkelt som at oversætte et dansk ord direkte.

Arbejdet med grønlandske fagtermer foregår blandt andet hos Oqaasileriffik, Grønlands Sprogsekretariat, og Oqaasiliortut, Det Grønlandske Sprognævn. Her arbejdes der systematisk med at indsamle, vurdere og godkende grønlandske termer inden for forskellige fagområder.

Når der skal findes en grønlandsk term, ser man blandt andet på, hvad begrebet egentlig betyder, hvordan det bruges inden for det pågældende fagområde, og hvilke grønlandske ord eller formuleringer der allerede findes. Fageksperter kan også inddrages, så termen både er sprogligt god og fagligt præcis. Til sidst kan forslag til nye termer forelægges Oqaasiliortut til godkendelse.

En god term skal ikke bare være en direkte oversættelse

Oqaasiliortut lægger blandt andet vægt på, at en term skal være forståelig og præcis, og at den så vidt muligt skal være accepteret af personer med faglig viden på området. Hvis der allerede findes en etableret og velfungerende term, er udgangspunktet desuden, at den ikke skal erstattes uden god grund.

Det betyder, at terminologiarbejde ikke kun handler om at spørge: "Hvad hedder dette ord på grønlandsk?" Man må først spørge: "Hvad betyder begrebet egentlig?"

Det er en vigtig forskel – også for tolke.

Fra fodbold til bæredygtig udvikling

Der bliver udviklet og godkendt termer inden for mange forskellige områder. Oqaasiliortut har eksempelvis behandlet termer inden for sport og godkendt grønlandske betegnelser for blandt andet begreber fra fodbold. Der findes også godkendte termer for blandt andet bæredygtig udvikling og FN's verdensmål. Det viser, hvordan det grønlandske sprog hele tiden skal kunne bruges inden for nye fagområder og i takt med, at nye begreber bliver en del af samfundet. Hvad betyder det for tolken?

Som tolk møder man ofte fagord inden for eksempelvis sundhed, socialområdet, jura og kommunale sager. Nogle termer kender man allerede, mens andre kan være nye eller have flere mulige oversættelser.

Derfor er det en god vane ikke kun at stole på det første forslag, man finder. Undersøg termen i troværdige kilder, se på den faglige sammenhæng, og kontrollér om der allerede findes en etableret eller godkendt grønlandsk term. En god tolk oversætter nemlig ikke kun ord – tolken formidler begreber og betydning.

Når du ikke kender fagordet – hvad gør du som tolk?

Som tolk støder man indimellem på et fagord, man ikke kender – måske inden for sundhed, jura, socialområdet eller en kommune. Nogle gange findes der en fast grønlandsk term, andre gange er der flere muligheder, og enkelte gange findes der måske slet ikke en etableret term.

Men hvad gør man så?

Det vigtigste er ikke nødvendigvis at finde ét grønlandsk ord, der ligner det danske. Først skal man forstå, hvad begrebet betyder i den konkrete sammenhæng. En god oversættelse eller tolkning begynder derfor med forståelsen af begrebet – ikke med selve ordet.

1. Find ud af, hvad begrebet betyder

Hvis du møder et ukendt fagord under din forberedelse, så undersøg først betydningen. Hvad dækker begrebet over? Hvordan bliver det brugt inden for det pågældende fagområde?

Det samme danske ord kan i nogle tilfælde have forskellige betydninger alt efter sammenhængen. Derfor er konteksten vigtig, før du vælger den grønlandske formulering.

2. Søg efter en godkendt term

Et godt sted at begynde er Taaguutit.gl, Oqaasileriffiks termbank. Her kan man søge efter terminologi, blandt andet termer, som er godkendt af Oqaasiliortut. Hvis der allerede findes en etableret grønlandsk fagterm, er det som udgangspunkt bedre at bruge den end selv at opfinde en ny formulering. Taaguutit.gl bliver løbende udviklet og opdateret.

3. Brug flere sprogværktøjer

Oqaasileriffik har meget mere end en termbank. På deres hjemmeside findes en hel række gratis værktøjer, som kan være nyttige for tolke og oversættere. Ordbog.gl kan bruges til almindelige opslag mellem blandt andet grønlandsk og dansk.

Katersat er en omfattende orddatabase, hvor man kan finde ord, betydninger, eksempler og oplysninger fra forskellige ældre og nyere kilder.

Korpus giver mulighed for at undersøge, hvordan grønlandske ord og formuleringer faktisk bliver brugt i tekster. Det kan være en god hjælp, hvis du er i tvivl om, hvor naturlig en bestemt formulering er.

Ordanalysatoren kan hjælpe med at analysere opbygningen af et grønlandsk ord. Det kan være særligt nyttigt i et sprog som grønlandsk, hvor et enkelt ord kan indeholde mange forskellige betydningselementer.

Kukkuniiaat er Oqaasileriffiks grønlandske stavekontrol.

Nutserut er Oqaasileriffiks maskinoversættelsesværktøj mellem grønlandsk og dansk. Det kan bruges som støtte og inspiration, men Oqaasileriffik understreger selv, at værktøjet ikke er et menneske eller en ordbog, og at fejl i input kan påvirke oversættelsen betydeligt.

Og så er der selvfølgelig **Taaguutit.gl**, som er særlig relevant, når man leder efter fagtermer.

4. Undersøg den faglige sammenhæng

Et fagord skal ikke kun være sprogligt korrekt – det skal også passe til det område, man tolker indenfor.

Hvis du eksempelvis skal tolke på et hospital, kan det være nyttigt at undersøge, hvordan sundhedspersonale bruger begrebet. Hvis opgaven handler om en børnesag i kommunen, kan du undersøge, hvordan det samme begreb bruges i socialfaglige tekster.

Nogle gange giver en forklaring af begrebet faktisk mere mening end en direkte ord-for-ord-oversættelse.

5. Spørg, hvis du stadig er i tvivl

Hvis du stadig ikke kan finde en sikker eller naturlig oversættelse, behøver du ikke stå alene med spørgsmålet.

Du kan spørge en erfaren kollega, en person med faglig viden på området eller kontakte Oqaasileriffik. At undersøge et udtryk grundigt er ikke et tegn på, at man er en dårlig tolk – tværtimod er det en vigtig del af det professionelle arbejde.

Når der ikke findes en term

Nogle gange findes der ganske enkelt ikke en fast grønlandsk term for et nyt eller meget specialiseret begreb.

Her er det vigtigt ikke automatisk at opfinde et nyt ord på stedet. Tolken kan i stedet formidle betydningen på en klar og forståelig måde og bagefter undersøge, om der findes en mere præcis eller etableret betegnelse.

Det vigtigste under en tolkning er, at parterne forstår det samme begreb.

AI kan hjælpe – men skal kontrolleres

AI kan også bruges som sproglig sparringspartner. Man kan eksempelvis få forklaret et svært dansk fagbegreb, bede om forskellige forslag til formuleringer eller bruge AI som hjælp under forberedelsen.

Men et AI-forslag er ikke det samme som en godkendt eller fagligt korrekt term. Især ved grønlandske fagudtryk bør forslag derfor kontrolleres i troværdige kilder som Taaguutit.gl, Ordbog.gl, Katersat og Oqaasileriffiks øvrige ressourcer. Tolken behøver ikke kende alle fagord på forhånd. Det vigtige er at vide, hvordan man undersøger dem – og at kunne formidle betydningen præcist, når ordene bliver svære.

Månedens term -Cookie(cookies) -småkager eller datafil?

I anledning af dette nummers tema om fagtermer har vi fundet en grønlandsk term fra Oqaasileriffiks terminologiske ressourcer.

Når vi hører ordet cookie, tænker mange måske på en lækker småkage med chokoladestykker. Men hvad betyder ordet egentlig, når vi arbejder med IT og digitale løsninger? Og hvordan kan vi oversætte det til grønlandsk?

Ifølge Sproget.dk har ordet cookie to forskellige betydninger. Det kan enten betegne en stor småkage, ofte med chokolade eller nødder, eller en lille datafil, der gemmes på brugerens computer eller anden enhed, når vedkommende besøger en hjemmeside. I den IT-faglige forklaring, som vi har fundet hos AI, beskrives en cookie ligeledes som data, der modtages fra en hjemmeside at huske bestemte oplysninger. Det kan eksempelvis være brugerens sprogindstillinger, præferencer eller tidligere besøg.

Da vi beskæftiger os med IT og digitale begreber, er det den sidste betydning, vi ser nærmere på.

Hvordan oversættes cookie til grønlandsk?

Når vi skal oversætte et IT-begreb som cookie til grønlandsk, er det oplagt at begynde med at undersøge, om der allerede findes en grønlandsk betegnelse. Vi startede med at slå ordet op i Taaguutit.gl, Oqaasileriffiks termbank. Her fandt vi, at det engelske ord cookie også kan anvendes på grønlandsk. Men da vi undersøgte begrebet nærmere på [Oqaasileriffiks hjemmeside](http://Oqaasileriffiks.hjemmeside) under Termer, fandt vi også følgende grønlandske betegnelse:

Dansk: Cookie

Grønlandsk: Cookie eller fil nittartakkap atuisup qarasaasiaanut
ilisarnaatissaatut ikkussaa

På Oqaasileriffiks hjemmeside findes desuden følgende forklaring på grønlandsk:

Suut alakkarterneqarsimaneriniik paasissutissiissut (atorumanagu aalajangertoqarsinnaavoq).

Vi har altså fundet både den internationale betegnelse cookie og en længere, forklarende grønlandsk formulering i Oqaasileriffiks terminologiresourcer.

Det viser, at det nogle gange kan betale sig at undersøge et begreb nærmere, selv om man allerede har fundet en oversættelse i en termbank.

Hvad skal man som tolk eller oversætter være opmærksom på?

Ordet cookie er et godt eksempel på, at det samme ord kan have forskellige betydninger afhængigt af sammenhængen.

Når vi arbejder med IT-terminologi, er det derfor vigtigt først at forstå begrebet og derefter undersøge, hvilke grønlandske betegnelser der findes.

Det er ikke altid nødvendigt at oversætte et internationalt fagudtryk til et nyt grønlandsk ord. Nogle gange kan det oprindelige ord bruges, mens en grønlandsk forklaring kan være nyttig, hvis begrebet skal gøres mere forståeligt.

Månedens sproglige pointe: Et opslag i en termbank kan være et godt udgangspunkt, men det kan betale sig at undersøge begrebet nærmere. Ofte finder man både en betegnelse og en forklaring, som kan hjælpe med at vælge den mest passende oversættelse.

Kilder:

- [Taaguutit.gl](https://taaguutit.gl) – Oqaasileriffiks termbank
- [Oqaasileriffik – Termer](#)
- sproget.dk

Vi afholder weekendkursus i tolkning igen!

Har du erfaring som grønlandsk-dansk tolk, men ingen formel tolkeuddannelse? Så har du nu mulighed for at deltage i vores gratis weekendkursus i Vejle den 20.-22. november 2026.

GLTolk inviterer igen til weekendkursus, hvor vi denne gang sætter fokus på etik, metoder og teknikker inden for dialogtolkning.

Undervisningen finder sted lørdag den 21. november og søndag den 22. november på Milling Hotel Vejle.

Kurset giver deltagerne mulighed for at styrke deres kompetencer som tolke og få større indsigt i de faglige og etiske overvejelser, der følger med tolkeopgaven. Gennem undervisning og praktiske øvelser arbejder vi blandt andet med tolkens rolle, neutralitet, tavshedspligt og forskellige teknikker til dialogtolkning.

Weekendkurset er samtidig en god anledning til at møde andre grønlandsk-danske tolke, udveksle erfaringer og skabe faglige relationer.

Hvem kan deltage?

Kurset henvender sig til personer, der er bosat i Danmark, har erfaring med tolkning, men ikke har en formel tolkeuddannelse.

Det er gratis at deltage, og GLTolk sørger for overnatning og forplejning under kurset.

Transport til og fra Vejle skal som udgangspunkt arrangeres og betales af deltagerne selv. Der er dog mulighed for at søge om tilskud til transportudgifterne.

Tid og sted

Dato: 20.-22. november 2026

Undervisning: Lørdag den 21. og søndag den 22. november

Sted: Milling Hotel Vejle

Willy Sørensens Plads 3, 7100 Vejle

Sådan søger du om en plads

Har du lyst til at deltage? Så send din ansøgning til info@gltolk.dk.

Din ansøgning skal indeholde:

- Dit CV
- En kort beskrivelse af, hvorfor du ønsker at deltage i kurset

Da der er et begrænset antal pladser, vil deltagerne blive udvalgt på baggrund af de indsendte ansøgninger.

Ansøgningsfrist: 31. oktober 2026

Vi glæder os til endnu en lærerig weekend med fokus på faglig udvikling, erfaringsudveksling og fællesskab blandt grønlandsk-danske tolke!

Humorboksen

Når alle taler på én gang!"Tolken: Én ad gangen, tak! Jeg har kun én mund og to ører!"
En sjov illustration af et møde, hvor alle forsøger at tale samtidig.

